

Efektivní, levná a elegantní

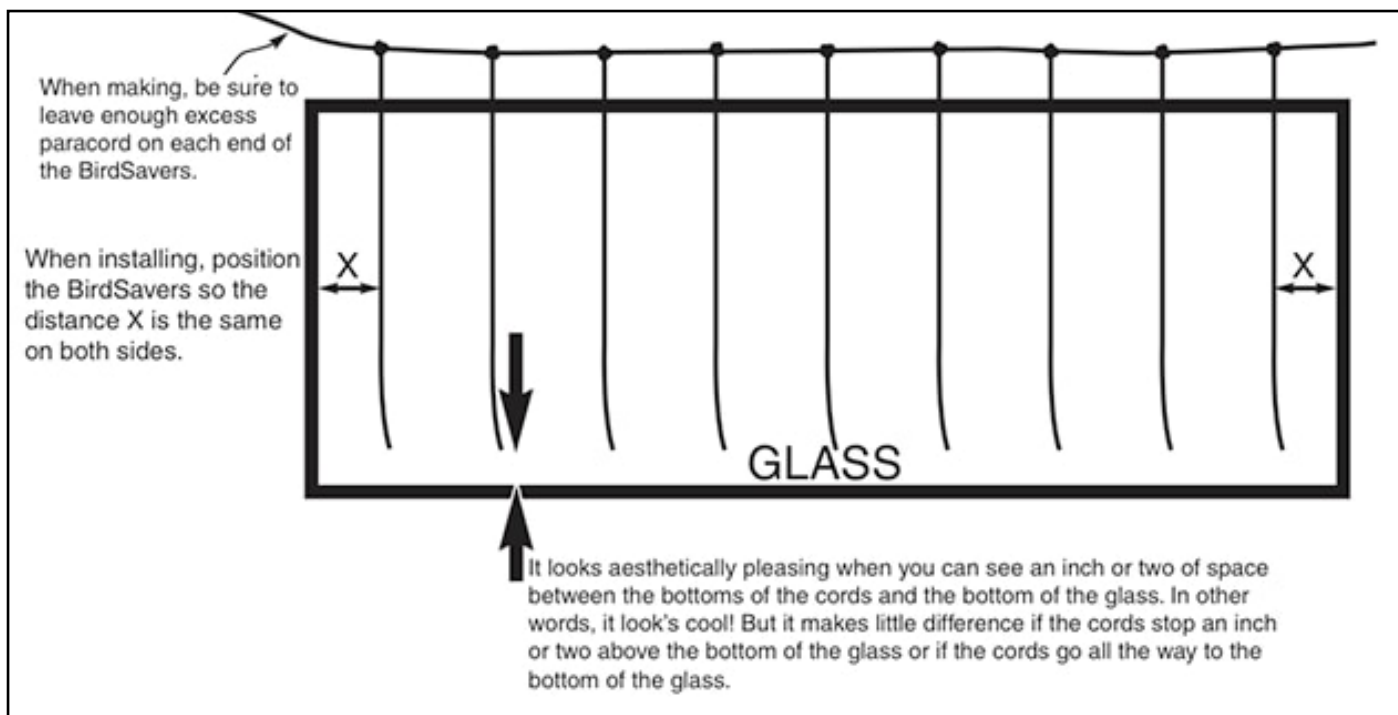
OCHRANA PTÁKŮ

**před nárazy do
prosklených
ploch**

Kolize ptáků se skly je aktuální ochrannářské téma, kterému je celosvětově věnována velká pozornost. Podle některých studií je právě ona jednou z hlavních příčin mortality ptáků způsobené lidskou činností (vedle ztrát způsobených chovanými a zdivočelými kočkami, dopravou, zemědělstvím, lovem apod.). Na základě několika provedených studií bylo odhadnuto, že například jen ve Velké Británii uhynie v důsledku nárazů na skleněné plochy okolo 100 milionů jedinců ročně, v Kanadě a USA činí odhady mezi stovkami milionů až jednou miliardou jedinců. Jednotlivé, nejčastěji výškové, budovy mohou mít na svědomí i stovky ptačích životů každý rok. I okna obyčejných rodinných domů, bytů, chat a dalších menších objektů jsou však pro ptáky často smrtící a jistě ne jeden z čtenářů tohoto příspěvku se o tom mohl přesvědčit. Zcela logicky se tedy milovníci a ochránci přírody

a ptactva snaží kolizím ptáků s prosklenými plochami bránit, a to jak prakticky, tak osvětou (například kampaně Global bird rescue, nebo Bezpečné zastávky). Řešení je, s rozdílnými náklady a výsledky, „na trhu“ celá řada. Mezi nejznámější patří polepy siluetami dravců (ty jsou zpravidla neúčinné, protože jsou ve velkém rozestupu a ptáci navíc v siluetě predátora, který by je plašil, nepoznávají), či jinými motivy, pískování skla, jeho chemická úprava, sprejování (poměrně účinné, ale většinou nelegální), či instalace sítí apod. Ne všechny tyto úpravy a řešení jsou ale pro majitele a uživatele budov akceptovatelné, například z estetického hlediska, obzvláště jde-li o obytné, kancelářské, či reprezentační budovy. Polepy průhlednými, a tedy méně rušivými, samolepkami odražejícími UV záření pak poměrně rychle ztrácí na účinnosti a je potřeba je za nezanedbatelnou částku pravidelně obměňovat.

Obr. 1: Základní princip Acopian BirdSavers. Obrázek použit se svolením Jeffa Acopiana, www.birdsavers.com.

Možným, a u nás málo známým, řešením, které se nabízí jsou Acopian BirdSavers, neboli také Zenové záclony. Ty pracují na jednoduchém principu, kdy jsou před skleněnou plochou vertikálně zavěšeny šňůry (tzv. parakord, známý též jako padáková šňůra, popř. jiné šňůry podobných rozměrů a vlastností). Výroba a instalace „základního modelu“ je jednoduchá. Odstrížené kusy šňůry (konce je vhodné zatavit, např. zapalovačem) o potřebné délce (přibližně výška okna, ale lze dělat delší, popř. i o několik

cm kratší, což údajně působí estetičtěji) opatříme na horním konci uzlem a navlečeme buď skrz uzel horizontální šňůry, nebo lišty, které poté připevníme na horní okraj okna.

Mezi důležité technické parametry patří barva šňůry, která by měla být tmavá – originální Acopian BirdSavers jsou vyráběny z tmavě zelené (olivové), a tloušťka šňůry – originální jsou z parakordu o průměru 3,175 mm (1/8"), přičemž o něco silnější jistě nebudou na škodu.

Obr. 2: Příklad uchycení horizontální šňůry na okno pomocí příchytky na kabely. Použít lze i nalepovací háčky mezi které se šňůra uváže. Fotografie použita se svolením Jeffa Acopiana, www.birdsavers.com.

Obr. 3: Varianta s náhradou horizontální šňůry plastovým U-profilem. Fotografie použita se svolením Jeffa Acopiana, www.birdsavers.com.

Zásadním parametrem je také mezera mezi vertikálními šňůrami. Podle studie provedené Klemem a Saengerem (Wilson J. Ornithol. 2013, 125 (2): 406–411), kteří mimo jiné potvrdili vysokou efektivitu tohoto způsobu zabezpečení skel, nebyl významný rozdíl mezi pokusy se zavěšením šňůr 10,8 cm (4 1/8") a 8,9 cm (3.5") do sebe, což je vzdálenost doporučená na webu

www.birdsavers.com. Na těchto stránkách je také uveden podrobný návod na výrobu, podobně jako na instruktážním videu níže.

Při umístění před okno se šňůry mohou dotýkat skla, nebo mohou být i v určité vzdálenosti – záleží na technických možnostech. Mnoho potenciálních uživatelů napadne otázka, zda

Obr. 4: Instalované Acopian BirdSavers s využitím plastového U-profilu. Vedle přivrtání lze lištu i přilepit pomocí oboustranné lepenky. Fotografie použita se svolením Jeffa Acopiana, www.birdsavers.com.

není potřeba šňůry přidělat na i spodním konci. To podle autorů řešení závisí jen na nás. Volně visící šňůry se mohou pohupovat ve větru, což řada uživatelů vnímá jako uklidňující (od toho také přezdívka „zenové závěsy“) a efektivitu zařízení to nesnižuje. Pokud hrozí zamotání, lze šňůry vzájemně provázat několik cm (na webu Acopian BirdSavers je doporučeno cca 8 cm) nad spodním koncem pomocí rybářské šňůry. V případě potřeby ji lze zafixovat do stran, čímž dojde k zabránění pohupování ve větru. Podle autorů je řešení Acopian vhodné jak pro malá okna, např. se zavěšením jen tří vertikálních šňůr, tak pro okna s více než 50 vertikálními šňůrami a o výšce několika metrů (příklad instalace na prosklené průčelí budovy je v odkazech níže).

Zde nabízené řešení je tedy jednou z opravdu účinných (jak bylo potvrzeno ve výše uvedené studii i zkušenostmi uživatelů v USA), poměr-

ně levných (parakord o průměru 3,5–4 mm stojí obvykle okolo 5–10 Kč/m, i ostatní potřeby jsou v podstatě korunovými položkami), dostupných (materiál lze sehnat téměř v každém železářství, domácích potřebách či objednat na internetu) a trvanlivých (vydrží minimálně několik let) alternativ, jak bránit ptáky před nárazy do skleněných ploch.

Další informace, podrobné návody a nejčastější dotazy lze nalézt na stránkách www.birdsavers.com. Jako inspirace a návod mohou sloužit také videa, která najdete na [YouTube kanálu projektu BirdSavers](#). V případě, že se pro tento způsob ochrany ptáků rozhodnete, ocení autoři zpětnou vazbu – poznatky a názory a popř. i fotografie posílejte na e-mail janhavlicek.cz@gmail.com, poté budou zaslány také autorovi Acopian BirdSaver Jeffu Acopianovi.

Jan Havlíček

KBD ŽF JU v Českých Budějovicích